

[Undervisningsministeren.]

lægger vægt på, at den større sammenhæng, hvori adgangsbegrænsning indgår, ikke bliver glemt.

Det har hidtil været således, at alle med studentereksamen og i de seneste år også alle med HF-eksamen har haft fri adgang til universitetsuddannelserne. Disse eksaminer giver også adgang til andre uddannelser, men her er det som hovedregel således, at kun et bestemt antal ansøgere kan optages. Det samme gælder de fleste andre uddannelser med erhvervsrigte: der findes et begrænset antal uddannelsespladser, og det kan ofte være svært at få netop den uddannelse, man gerne ville have.

Det giver altid problemer, når der er flere, der gerne vil have en uddannelse, end det antal, der kan optages, men det ville også give problemer, hvis man bare optog alle. Det kan f. eks. give dårlige undervisningsforhold og senere arbejdsløshed for de færdiguddannede.

For universiteterne har vi stået over for spørgsmålet: skal vi fortsat bare lade stå til, eller må universitetsuddannelserne for fremtiden indgå i et system, hvor vi planlægger, hvor stor optagelsen kan blive, bl. a. under hensyn til beskæftigelsesmuligheder for de færdiguddannede, andre uddannelsesmuligheder for de uddannelsessøgende, og hvor mange penge der kan afsættes til universiteterne, når andre uddannelser også skal tilgodeses?

Regeringen har ment, at vi ikke fortsat bare kunne lade stå til. Det betyder som sagt ikke, at man ganske enkelt har besluttet sig til, at nu skal der være adgangsbe- grænsning ved universiteterne. Det ville være en skinløsning i forhold til de problemer, vi står over for. Men vi har besluttet os til et bredt program for den videre planlægning af de videregående uddannelser, hvori også indgår, at tilgangen skal fastlægges for alle uddannelser. Det kan føre til adgangs- begrænsning ved flere uddannelser end i dag, men ikke til, at færre unge opnår en uddannelse som forberedelse til deres senere erhvervsmæssige beskæftigelse.

Indskrænkning af privilegier giver altid anledning til mere offentlig og politisk debat end manglende privilegier. Det gælder også i dette tilfælde, hvor den frie adgang til en hvilken som helst universitetsuddannelse for

bestemte grupper gøres til en hellig ko. I stedet for at diskutere, hvilke uddannelses- rettigheder befolkningen generelt bør have, diskuterer man de privilegeredes rettigheder. En sådan debat får ofte et demagogisk indhold, motiver fordrejes, problemer for- størres, formindskes eller påstås overset, alt efter hvilket ærinde man er ude i, og faktisk forslog forvrænges.

I denne situation kan der være grund til at prøve at sætte tingene på plads, at for- klare, hvad der er baggrund for forslagene, at se på, hvad de konkret indeholder, og hvilke virkninger de kan få. Derfor vil jeg bruge folketingsdebatten som en lejlighed til at give et samlet indtryk af, hvad vi gør, og hvorfor vi gør det.

For den socialdemokratiske uddannelses- politik er det afgørende, at uddannelses- mulighederne stadig udvikles for dem, der har mindst uddannelse. Hovedhjørnestenene i en sådan politik må være, at alle unge får et 12-årigt uddannelses tilbud, at alle unge får tilbud om en erhvervsforberedende uddan- nelse, og at de voksne får reelle muligheder for at vende tilbage til uddannelsessyste- met.

Vi har endnu ikke udbygget udannelses- mulighederne for de 16—19-årige, så alle unge kan og vil fortsætte efter folkeskolen, og vi er kun ved begyndelsen, når det gælder re- elle uddannelsesmuligheder for de voksne. Det bliver de kommende års uddannelsespo- litiske mål at udbygge uddannelsesmulighe- derne for hele ungdomsårgangen, og forslag til principbeslutning herom vil snart blive fremsat.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at jeg i denne måned vil fremsætte et forslag om ændring af gymnasieloven, hvorefter der i princippet skal være fri adgang fra folkesko- lens 9. klasse til gymnasiet.

Samtidig må de voksnes reelle uddannel- sesmuligheder udvikles. Det er disse, de 16— 19-årige og de voksne, der særlig må ofres penge på i fremtiden. Lad os kalde det de prioriterede områder. I forhold hertil bliver videre udbygning af de lange videregående uddannelser en mindre prioriteret opgave.

De, der har gennemført 12 års uddannel- se, vil imidlertid ikke alle have opnået en erhvervsforberedende uddannelse. En del af dem vil have forberedt sig til videregående uddannelse eller vil af andre grunde i hoved-